

Entrepreneurs' Perception and Behavior towards Environmental Management in Phuket's Tourist Areas

Patcharin Chuchai

Independent Researcher

e-mail: ampacharin@gmail.com

Received: August 20, 2025

Revised: September 23, 2025

Accepted: November 6, 2025

ABSTRACT

This research aimed to 1) study entrepreneurs' perception of environmental problems, 2) examine their environmental management behavior, 3) analyze factors influencing their perception and behavior, and 4) propose guidelines to promote sustainable environmental management in Phuket's tourist areas. This study employed a survey research design, collecting data from a sample of 385 entrepreneurs, calculated using Cochran's formula. Data were analyzed using descriptive statistics and multiple regression analysis. The findings revealed that entrepreneurs had a high level of overall perception of environmental problems (Mean = 3.90), but their overall environmental management behavior was at a moderate level (Mean = 3.25). Environmental perception was found to have a significant positive correlation with management behavior ($p < 0.01$). The most influential factor affecting environmental management behavior was the perception of environmental problems (Beta = 0.342), followed by education level and business type, respectively. Recommendations focus on developing infrastructure, enforcing regulations, creating incentives, and fostering multi-sectoral collaboration to drive Phuket towards becoming a sustainable tourism destination.

Keywords: Sustainable Environmental Management, Entrepreneurs, Tourism

การรับรู้และพฤติกรรมของผู้ประกอบการต่อการจัดการ สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต

พัชรินทร์ ชูชัย

นักวิจัยอิสระ

อีเมล: ampacharin@gmail.com

วันที่ได้รับบทความครั้งแรก: 20 สิงหาคม 2568

วันที่แก้ไขบทความ: 23 กันยายน 2568

วันที่ตอบรับบทความ: 6 พฤศจิกายน 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการรับรู้ของผู้ประกอบการต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม 2) ศึกษาพฤติกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม 3) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้และพฤติกรรม และ 4) เสนอแนะแนวทางส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนในพื้นที่ท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการจำนวน 385 ราย ซึ่งคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Cochran และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการมีการรับรู้ต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย = 3.90) แต่มีพฤติกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.25) การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมมากที่สุดคือ การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ($Beta = 0.342$) รองลงมาคือ ระดับการศึกษา และประเภทธุรกิจ ตามลำดับ ข้อเสนอแนะจากการวิจัยมุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง การสร้างแรงจูงใจ และการส่งเสริมความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อขับเคลื่อนภูเก็ตสู่การเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

คำสำคัญ: การจัดการสิ่งแวดล้อม ผู้ประกอบการ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

1. บทนำ

จังหวัดภูเก็ตได้รับการยอมรับว่าเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวสำคัญระดับโลก ดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วทุกมุมโลกด้วยทัศนียภาพที่สวยงามและชื่อเสียงในฐานะ "ไข่มุกอันดามัน" อย่างไรก็ตาม การเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้สร้างแรงกดดันอย่างมหาศาลต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาขยะมูลฝอยและน้ำเสีย ซึ่งกำลังทวีความรุนแรงขึ้นจนเข้าสู่ภาวะวิกฤต ข้อมูลจาก กรมควบคุมมลพิษ (Pollution Control Department, 2023) ระบุว่าจังหวัดภูเก็ตมีปริมาณขยะมูลฝอยเฉลี่ยสูงถึง 950 ตันต่อวัน และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในช่วงฤดูท่องเที่ยว โดยล่าสุดในช่วงต้นปี พ.ศ. 2568 รายงานข่าวจาก The Phuket News (2025) ระบุว่า ปริมาณขยะพุ่งสูงถึง 1,100-1,200 ตันต่อวัน ซึ่งเกินกว่าขีดความสามารถของเตาเผาขยะที่รองรับได้เพียงวันละ 700-900 ตันตามข้อมูลของ MGR Online (2024) ส่งผลให้เกิดขยะสะสมจำนวนมากและสร้างความท้าทายในการจัดการอย่างยิ่ง ในส่วนของปัญหาน้ำเสีย ภูเก็ตก็เผชิญกับสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน โดยมีปริมาณน้ำเสียรวมกว่า 149,917 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน แต่ระบบบำบัดน้ำเสียของภาครัฐสามารถรองรับได้เพียง 85,862 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ตามข้อมูลของ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (2023) ซึ่งหมายความว่าน้ำเสียจำนวนมากที่ไม่ได้รับการบำบัดอย่างถูกวิธีและอาจถูกปล่อยลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ ก่อให้เกิดผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพน้ำและระบบนิเวศทางทะเลที่เปราะบางตามข้อมูลของกรมควบคุมมลพิษ (Pollution Control Department, 2023)

สถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นนี้ไม่ได้ส่งผลกระทบแค่เพียงคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่เท่านั้น แต่ยัง ลดทอนภาพลักษณ์ความเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวระดับโลก ของภูเก็ต การจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งจำเป็นเร่งด่วนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และด้วยเหตุนี้ผู้ประกอบการในภาคการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัด จึงมีบทบาทอย่างยิ่งในการร่วมแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ การรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา รวมถึงพฤติกรรมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการ จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาแนวทางแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการรับรู้และพฤติกรรมของผู้ประกอบการในพื้นที่ท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตต่อการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นที่ปัญหาขยะมูลฝอยและน้ำเสีย เพื่อทำความเข้าใจถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและแนวปฏิบัติของผู้ประกอบการ รวมถึงเสนอแนะแนวทางและนโยบายที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนในพื้นที่ท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตต่อไป

2. การทบทวนวรรณกรรม

การจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนซึ่งเกี่ยวข้องกับการวางแผน การดำเนินงาน การติดตามประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมมีหลากหลาย ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการทำความเข้าใจและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ท่องเที่ยวได้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้กำหนดแนวทางในการจัดการสิ่งแวดล้อมไว้หลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้หลักการ "ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย" (Polluter Pays Principle) เพื่อให้ผู้ที่ก่อให้เกิดมลพิษหรือความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมมีหน้าที่รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาอันนั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ต้องการให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน มูลนิธิสืบนาคะเสถียร Seub Nakhasathien Foundation (2012) เองก็มีแนวคิดในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนเป็นหลัก โดยมองว่าการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะสำเร็จได้ ต้องเกิดจากการที่ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้าใจและเข้ามามีบทบาทในการดูแลรักษาทรัพยากรของตนเอง ซึ่งเป็นแนวทางที่เน้นการจัดการจากฐานรากหรือจากระดับท้องถิ่นขึ้นไป

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมและการรับรู้ของผู้ประกอบการการท่องเที่ยว พฤติกรรมของผู้ประกอบการท่องเที่ยวคือการกระทำหรือการแสดงออกต่าง ๆ ในการดำเนินธุรกิจ เช่น การตัดสินใจลงทุน การเลือกใช้เทคโนโลยี หรือการกำหนดนโยบาย ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ได้รับอิทธิพลจากหลายปัจจัยทั้งจากภายในตัวผู้ประกอบการเอง เช่น ความเชื่อ ค่านิยม ทักษะ และจากปัจจัยภายนอก เช่น สิ่งกระตุ้นทางธุรกิจหรือสถานการณ์การแข่งขันในตลาด (Anderson and Krathwohl, 2001) การรับรู้ของผู้ประกอบการท่องเที่ยวคือกระบวนการรับรู้ข้อมูลและสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่ได้รับจากสิ่งแวดล้อมทางธุรกิจ เช่น การรับรู้ต่อแนวโน้มของตลาด การรับรู้ต่อพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว หรือการรับรู้ต่อคู่แข่ง ซึ่งการรับรู้ของผู้ประกอบการจะส่งผลโดยตรงต่อการตัดสินใจและพฤติกรรมในการดำเนินธุรกิจ

แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) เป็นแนวคิดหลักที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการตอบสนองความต้องการของคนในปัจจุบันโดยไม่กระทบต่อความสามารถของคนรุ่นหลังในการตอบสนองความต้องการของตนเอง (Brundtland Commission, 1987) ในบริบทของการท่องเที่ยว การพัฒนาอย่างยั่งยืนหมายถึงการรักษาสมดุลระหว่างมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การท่องเที่ยวสามารถดำเนินต่อไปได้ในระยะยาวโดยไม่ทำลายทรัพยากรและวัฒนธรรมท้องถิ่น (World Tourism Organization, 2019)

ทฤษฎีระบบ (Systems Theory) อธิบายว่า สิ่งแวดล้อมเป็นระบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์และพึ่งพาอาศัยกัน การเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบหนึ่งจะส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบอื่น ๆ ในระบบ (Von Bertalanffy, 1968) การจัดการสิ่งแวดล้อมจึงต้องพิจารณาถึงความเชื่อมโยงของระบบทั้งหมด ไม่ใช่แค่การแก้ไขปัญหาเฉพาะจุด เช่น ปัญหาขยะมูลฝอยและน้ำเสียในภูเก็ตไม่ได้เป็นเพียงปัญหาของเสีย แต่เป็นส่วนหนึ่งของระบบที่ซับซ้อนซึ่งเกี่ยวข้องกับการผลิต การบริโภค การจัดการ และผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเล

ทฤษฎีการจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management Theory) เน้นการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ในการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อให้องค์กรหรือภาคส่วนต่าง ๆ สามารถบรรลุเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Orsato, 2006) สำหรับผู้ประกอบการท่องเที่ยว การนำแนวคิดการจัดการเชิงกลยุทธ์มาใช้จะช่วยให้สามารถวางแผนและดำเนินกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นระบบและยั่งยืน

หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle) เป็นหลักการทางเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อมที่ระบุว่าผู้ที่ก่อให้เกิดมลพิษควรเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการป้องกัน ควบคุม หรือแก้ไขปัญหา มลพิษนั้น หลักการนี้ได้รับการรับรองและส่งเสริมโดยองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organization for Economic Co-operation and Development (OECD), 1972) และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวมีความรับผิดชอบต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากกิจกรรมของตน

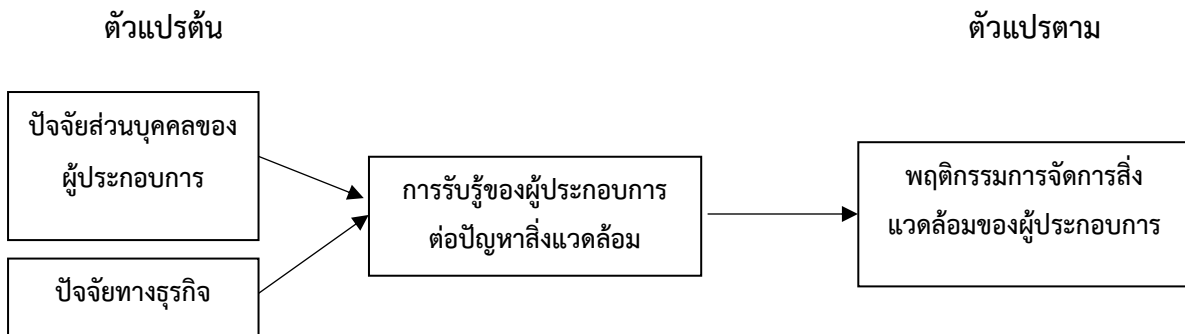
หลักการป้องกันไว้ก่อน (Precautionary Principle) ระบุว่า หากมีความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายร้ายแรงหรือไม่อาจแก้ไขได้ต่อสิ่งแวดล้อม แม้จะยังไม่มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่ชัดเจน ก็ควรดำเนินการมาตรการป้องกันไว้ก่อน หลักการนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ท่องเที่ยวที่เปราะบาง เช่น ภูเก็ต เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต (United Nations, 1992)

3. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ของผู้ประกอบการต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการในพื้นที่ท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต
3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้และพฤติกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการ
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางและนโยบายที่เหมาะสมในการส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนในพื้นที่ท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดนี้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและธุรกิจของผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งการรับรู้ดังกล่าวจะส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการ โดยเน้นที่ปัญหาขยะมูลฝอยและน้ำเสียในภูเก็ต

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและลึกซึ้งเกี่ยวกับการรับรู้และพฤติกรรมของผู้ประกอบการต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต โดยใช้ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2568 ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2568 โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. การออกแบบการวิจัย การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต เพื่อสำรวจการรับรู้ พฤติกรรม และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อม ข้อมูลที่ได้จะนำมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาความสัมพันธ์และแนวโน้ม

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งจดทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และอยู่ในฐานข้อมูลของ กระทรวงพาณิชย์ ณ ปี พ.ศ. 2568 โดยครอบคลุมประเภทธุรกิจหลัก ได้แก่ โรงแรมและรีสอร์ท ร้านอาหาร บริษัทนำเที่ยว และธุรกิจบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ซึ่ง ณ วันที่ทำการศึกษา มีจำนวนประชากรทั้งหมด (N) อยู่ที่ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการที่เป็นตัวแทนของประชากรดังกล่าว ซึ่งจะถูกเลือกมาเพื่อตอบแบบสอบถามเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมต่อไป

3. การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างเนื่องจากไม่สามารถระบุจำนวนประชากรที่แน่นอนได้ ผู้วิจัยจึงคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Cochran (1977) เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรในการวิจัยที่แน่ชัด ผู้วิจัยจึงใช้การคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Cochran (1977) ดังนี้

$$N = \frac{P(1-P)Z^2}{e^2}$$

กำหนดให้ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

P = สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยจะสุ่ม

Z = ระดับความมั่นใจที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

Z มีค่าเท่ากับ 1.96 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (ระดับ 0.05) Z มีค่าเท่ากับ

2.58 ที่ระดับความเชื่อมั่น 99% (ระดับ 0.01)

e = สัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้

$$n = \frac{(1.96)^2(0.5)(1-0.5)}{(0.05)^2}$$

$$n = \frac{(3.8416)(0.25)}{0.0025}$$

$$n = \frac{0.9604}{0.0025}$$

$$n = 384.16$$

ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิจัยนี้คือ 385 ราย เพื่อให้มั่นใจว่าผลลัพธ์ที่ได้จะมีความน่าเชื่อถือและสามารถเป็นตัวแทนของประชากรผู้ประกอบการทั้งหมดในจังหวัดภูเก็ตได้

4. การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ร่วมกับการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่กระจายตัวตามประเภทธุรกิจหลักในพื้นที่ท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดภูเก็ต

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม การรับรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม (ขยะมูลฝอยและน้ำเสีย) พฤติกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานประกอบการ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) และคำถามปลายเปิด

6. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณแจกจ่ายแบบสอบถามทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ให้กับกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 385 ราย โดยมีระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 1 เดือน

7. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์เชิงปริมาณใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เช่น ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปและการรับรู้และพฤติกรรมของผู้ประกอบการ นอกจากนี้ จะใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับพฤติกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม

6. ผลการวิจัย

6.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการในพื้นที่ท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต จำนวน 385 ราย พบข้อมูลทั่วไปดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	198	51.4
หญิง	187	48.6
อายุ		
20-30 ปี	89	23.1
31-40 ปี	142	36.9
41-50 ปี	98	25.5
มากกว่า 50 ปี	56	14.5
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	78	20.3
ปริญญาตรี	231	60.0
สูงกว่าปริญญาตรี	76	19.7
ประเภทธุรกิจ		
โรงแรม/รีสอร์ท	154	40.0
ร้านอาหาร	98	25.5
บริษัทนำเที่ยว	67	17.4
ธุรกิจบริการอื่นๆ	66	17.1
ระยะเวลาดำเนินธุรกิจ		
น้อยกว่า 5 ปี	112	29.1
5-10 ปี	156	40.5
มากกว่า 10 ปี	117	30.4

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 51.4) มีอายุระหว่าง 31-40 ปี (ร้อยละ 36.9) มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 60.0) ประกอบธุรกิจโรงแรม/รีสอร์ท (ร้อยละ 40.0) และมีระยะเวลาดำเนินธุรกิจ 5-10 ปี (ร้อยละ 40.5)

6.2 การรับรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 2 ระดับการรับรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการ (n=385)

ด้านการรับรู้	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับการรับรู้
ปัญหาขยะมูลฝอย			
การรับรู้ความรุนแรงของปัญหา	4.12	0.78	สูง
การรับรู้สาเหตุของปัญหา	3.89	0.82	สูง
การรับรู้ผลกระทบต่อธุรกิจ	3.76	0.91	สูง
การรับรู้ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	4.23	0.69	สูง
ปัญหาน้ำเสีย			
การรับรู้ความรุนแรงของปัญหา	3.94	0.85	สูง
การรับรู้สาเหตุของปัญหา	3.67	0.88	ปานกลาง
การรับรู้ผลกระทบต่อธุรกิจ	3.58	0.94	ปานกลาง
การรับรู้ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	4.05	0.73	สูง
รวมการรับรู้ด้านสิ่งแวดล้อม	3.90	0.58	สูง

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ประกอบการมีการรับรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย = 3.90) โดยมีการรับรู้ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากปัญหาขยะมูลฝอยสูงที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.23) และมีการรับรู้ผลกระทบต่อธุรกิจจากปัญหาน้ำเสียต่ำที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 3.58)

6.3 พฤติกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 3 ระดับพฤติกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการ (n=385)

ด้านพฤติกรรม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับพฤติกรรม
การจัดการขยะมูลฝอย			
การคัดแยกขยะ	3.45	1.02	ปานกลาง
การลดการใช้พลาสติก	3.28	1.15	ปานกลาง
การรีไซเคิล	3.67	0.98	ปานกลาง
การใช้วัสดุที่ย่อยสลายได้	3.12	1.23	ปานกลาง
การจัดการน้ำเสีย			
การติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสีย	2.89	1.34	ปานกลาง
การตรวจสอบคุณภาพน้ำทิ้ง	2.76	1.28	ปานกลาง

ด้านพฤติกรรม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับพฤติกรรม
การใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	3.34	1.08	ปานกลาง
การประหยัดน้ำ	3.78	0.89	สูง
การมีส่วนร่วมกับชุมชน			
การเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม	2.98	1.19	ปานกลาง
การสนับสนุนโครงการสิ่งแวดล้อม	3.23	1.12	ปานกลาง
รวมพฤติกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม	3.25	0.76	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ประกอบการมีพฤติกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.25) โดยมีพฤติกรรมการประหยัดน้ำสูงที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 3.78) และมีพฤติกรรมตรวจสอบคุณภาพน้ำที่ต่ำที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 2.76)

6.4 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และพฤติกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม

ตัวแปร	1	2	3	4
1. การรับรู้ปัญหาขยะมูลฝอย	1			
2. การรับรู้ปัญหาน้ำเสีย	0.687	1		
3. พฤติกรรมจัดการขยะ	0.542	0.478	1	
4. พฤติกรรมจัดการน้ำเสีย	0.423	0.589	0.634	1

หมายเหตุ $p < 0.01$

จากตารางที่ 4 พบว่า การรับรู้และพฤติกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) โดยการรับรู้ปัญหาขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจัดการขยะสูงที่สุด ($r = 0.542$)

6.5 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม

ตัวแปรอิสระ	B	SE	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	0.456	0.234	-	1.948	0.052
การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม	0.387	0.067	0.342	5.776	0.000
ระดับการศึกษา	0.198	0.089	0.128	2.225	0.027
ประเภทธุรกิจ	0.156	0.078	0.115	2.000	0.046
ระยะเวลาดำเนินธุรกิจ	0.134	0.072	0.098	1.861	0.064
อายุ	0.089	0.065	0.076	1.369	0.172
$R^2 = 0.423$, Adjusted $R^2 = 0.415$, $F = 55.432$, Sig. = 0.000					

หมายเหตุ $p < 0.05$, $p < 0.01$

จากตารางที่ 5 พบว่า ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมได้ร้อยละ 42.3 ($R^2 = 0.423$) โดยการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลสูงที่สุด ($Beta = 0.342$, $p < 0.01$) รองลงมาคือ ระดับการศึกษา ($Beta = 0.128$, $p < 0.05$) และประเภทรธุรกิจ ($Beta = 0.115$, $p < 0.05$)

7. สรุปผลการวิจัยและการอภิปราย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้ สามารถนำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ของผู้ประกอบการในพื้นที่ท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาขยะมูลฝอยและน้ำเสีย ผลการศึกษาชี้ว่าผู้ประกอบการในจังหวัดภูเก็ตมีการรับรู้ถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับสูง ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อธุรกิจ การรับรู้นี้เกิดจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ประสบการณ์ตรงจากผลกระทบในพื้นที่ การนำเสนอข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ และแรงกดดันจากนักท่องเที่ยวและหน่วยงานภาครัฐ การรับรู้ของผู้ประกอบการนี้เป็นตัวแปรสำคัญที่เชื่อมโยงกับปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางธุรกิจที่ได้กล่าวถึงในกรอบแนวคิด ผลการศึกษานี้สอดคล้องอย่างยิ่งกับงานวิจัยของ Wongwaipitaya (2017) ที่ศึกษาผู้ประกอบการโรงแรมในจังหวัดภูเก็ตโดยตรง และพบว่า ผู้ประกอบการตระหนักถึงความเชื่อมโยงระหว่างคุณภาพสิ่งแวดล้อมกับความสำเร็จของธุรกิจท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wattanathana et al. (2022) ที่ชี้ให้เห็นว่าประชาชนในพื้นที่ภูเก็ตรับรู้ถึงวิกฤตการณ์ขยะมูลฝอย ซึ่งเป็นปัญหาที่ผู้ประกอบการต้องเผชิญร่วมกันในชุมชน การรับรู้ที่สูงของผู้ประกอบการสามารถอธิบายได้ด้วย ทฤษฎีระบบ (Systems Theory) โดยมองว่าผู้ประกอบการเป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศการท่องเที่ยวที่ซับซ้อนในภูเก็ต การเปลี่ยนแปลงหรือปัญหาในระบบย่อย เช่น ปัญหาขยะมูลฝอยและน้ำเสีย ย่อมส่งผลกระทบต่อระบบโดยรวม ซึ่งรวมถึงธุรกิจของผู้ประกอบการเอง การรับรู้ถึงผลกระทบเหล่านี้จึงเป็นกลไกธรรมชาติของระบบที่พยายามปรับสมดุล นอกจากนี้ แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) ยังเป็นกรอบคิดที่ช่วยให้ผู้ประกอบการตระหนักถึงความจำเป็นในการรักษาสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจ การดูแลสังคม และการรักษาสิ่งแวดล้อม การรับรู้ที่สูงจึงสะท้อนถึงความเข้าใจในหลักการนี้ว่าการทำลายสิ่งแวดล้อมจะส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของธุรกิจในระยะยาว งานวิจัยนานาชาติยังสนับสนุนแนวคิดนี้ โดย Shang (2025) ชี้ว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความกังวลอย่างมากเกี่ยวกับผลกระทบจากมลพิษ โดยเฉพาะมลพิษทางน้ำ การกำจัดน้ำเสีย และขยะมูลฝอยบนเกาะ ซึ่งสะท้อนถึงการรับรู้ปัญหาที่คล้ายคลึงกันในบริบทการท่องเที่ยวอื่นๆ ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการในภูเก็ตไม่ได้เป็นเพียงแนวคิดเชิงทฤษฎี แต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงและได้รับการยืนยันจากงานวิจัยเชิงประจักษ์ในพื้นที่และสอดคล้องกับกรอบทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการในพื้นที่ท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการสามารถแบ่งได้หลายระดับ ตั้งแต่การปฏิบัติตามกฎระเบียบขั้นพื้นฐาน (Compliance-based behavior) ไปจนถึงการนำแนวปฏิบัติเชิงรุกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมาใช้ (Proactive behavior) เช่น การจัดการขยะและน้ำเสียตามกฎหมาย ไปจนถึงการประหยัดพลังงาน การลดพลาสติก และการเข้าร่วมโครงการเพื่อความยั่งยืน พฤติกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมนี้เป็นตัวแปรตามหลักที่ได้รับอิทธิพลจากการรับรู้ของผู้ประกอบการ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kulchet (2021) และ Sangkhlab (2021) ที่พบรูปแบบพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกันในธุรกิจโรงแรมต่างพื้นที่ โดยผู้ประกอบการส่วนใหญ่เริ่มต้นจากการจัดการขั้นพื้นฐานเพื่อควบคุมต้นทุนและปฏิบัติตามกฎหมาย ขณะที่ผู้ประกอบการบางส่วน โดยเฉพาะกลุ่มโรงแรมขนาดใหญ่หรือโรงแรมที่เน้นภาพลักษณ์ด้านสิ่งแวดล้อม จะมีพฤติกรรมเชิงรุกที่ชัดเจนกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Duangphumes et al. (2013) ที่ชี้ว่า โรงแรมที่ต้องการการรับรองมาตรฐานสิ่งแวดล้อมจะมีแนวปฏิบัติที่สูงกว่าระดับพื้นฐาน แม้จะมีการรับรู้ที่สูง แต่พฤติกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมยังอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถตีความได้หลายมิติ ผู้ประกอบการอาจเผชิญกับข้อจำกัดด้านทรัพยากร เงินทุน บุคลากร เทคโนโลยี หรือโครงสร้างพื้นฐานที่ไม่เอื้ออำนวย เช่น ระบบจัดการขยะและน้ำเสียส่วนกลางที่ยังไม่สมบูรณ์ ซึ่งเป็นข้อจำกัดที่ขัดขวางการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติจริง สอดคล้องกับข้อเสนอแนะที่ระบุถึงข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐาน งานวิจัยของ Vandebussche (2010) ในภาคบริการสิ่งแวดล้อมยังระบุว่า การจัดการขยะที่ไม่ดีและการปนเปื้อนของน้ำเป็นปัญหาสำคัญ ซึ่งบ่งชี้ถึงอุปสรรคเชิงปฏิบัติที่ผู้ประกอบการต้องเผชิญ นอกจากนี้ Durrani (2024) ยังเน้นย้ำว่าการนำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมไปใช้จะช่วยลดการใช้น้ำและการปล่อยของเสีย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความท้าทายในการปรับตัว ตามหลัก ทฤษฎีการจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management Theory) ผู้ประกอบการจะตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร การที่พฤติกรรมยังไม่เป็นเชิงรุกมากนัก อาจบ่งชี้ว่าแรงจูงใจจากผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ (เช่น การลดต้นทุน, การสร้างภาพลักษณ์ที่ดี) หรือแรงกดดันจากกฎระเบียบยังไม่เพียงพอที่จะผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง หลักการ ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle) อาจถูกมองว่าเป็นภาระมากกว่าแรงจูงใจ หากไม่มีกลไกสนับสนุนที่ชัดเจน งานวิจัยของ Khan et al. (2021) ที่ศึกษา SMEs ด้านการท่องเที่ยว พบว่าผู้ประกอบการมักจะเลือกแนวปฏิบัติที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมที่ให้ผลตอบแทนที่ชัดเจนหรือเป็นที่นิยมอยู่แล้ว แม้จะรับรู้ปัญหา แต่การขาดความรู้ความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับวิธีการจัดการที่ยั่งยืน หรือการขาดการเชื่อมโยงทฤษฎีสิ่งแวดล้อมเข้ากับแนวปฏิบัติทางธุรกิจอย่างเป็นรูปธรรม อาจทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถแปลงการรับรู้ไปสู่พฤติกรรมเชิงรุกได้เต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบด้านความรู้ความเข้าใจที่เป็นอุปสรรค Hossain (2025) ชี้ให้เห็นถึงผลกระทบที่ซับซ้อนของความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมสามมิติ ความรู้ระบบ ความรู้การปฏิบัติ และความรู้ประสิทธิภาพ ต่อแนวปฏิบัติที่ยั่งยืนใน SMEs การที่พฤติกรรมยังไม่เป็นเชิงรุกมากนัก อาจบ่งชี้ว่าผู้ประกอบการยังไม่ได้นำหลักการป้องกันไว้ก่อนมาใช้อย่างเต็มที่ในการดำเนินธุรกิจ กล่าวคือ ยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการป้องกันความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมล่วงหน้าอย่างจริงจัง อาจเนื่องมาจากขาดข้อมูลที่ชัดเจน

เกี่ยวกับความเสี่ยง หรือขาดแรงจูงใจที่เพียงพอในการลงทุนเพื่อป้องกัน Vernon et al. (2003) ได้ศึกษาอุปสรรคที่แท้จริงและที่รับรู้ของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็กในการนำแนวปฏิบัติที่ยั่งยืนมาใช้ ซึ่งรวมถึงการขาดความเข้าใจในความเสี่ยงระยะยาว [6] ดังนั้น ข้อค้นพบที่ว่า พฤติกรรมของผู้ประกอบการมีความหลากหลายและขึ้นอยู่กับขนาดและความพร้อมของธุรกิจจึงเป็นข้อสรุปที่ได้รับการสนับสนุนจากหลักฐานเชิงประจักษ์และสามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้และพฤติกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการ ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นปัจจัยสำคัญ 4 ประการที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ประกอบการ ได้แก่ การรับรู้ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ระดับการศึกษา ประเภทธุรกิจ ระยะเวลาการดำเนินงาน มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อพฤติกรรมดังกล่าวอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์เชิงสถิติที่แสดงให้เห็นว่าตัวแปรเหล่านี้เป็นตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลโดยตรงต่อการตัดสินใจของผู้ประกอบการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pranee (2022) และ Ngenklai et al. (2021) ที่ชี้ให้เห็นว่าความตระหนักรู้เป็นพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมระดับการศึกษา ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้ประกอบการมีความเข้าใจและนำความรู้มาปรับใช้ได้ ประเภทธุรกิจ และ ระยะเวลาการดำเนินงาน ก็มีส่วนสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมนี้เช่นกัน ซึ่งบ่งชี้ว่าธรรมชาติของธุรกิจและประสบการณ์ที่สั่งสมมามีอิทธิพลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อม ปัจจัยที่ได้จากการวิเคราะห์นี้สามารถอธิบายการตัดสินใจของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้อย่างครอบคลุมและน่าเชื่อถือ โดยมีรากฐานจากข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้

4. เพื่อเสนอแนะแนวทางและนโยบายที่เหมาะสมในการส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนในพื้นที่ท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต จากผลการศึกษาที่ชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐานที่ไม่เพียงพอและการขาดแรงจูงใจ ประกอบกับโอกาสในการพัฒนาสู่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สอดคล้องกับงานวิจัยอื่น ๆ ได้ ข้อจำกัดด้าน โครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะปัญหาเตาเผาขยะที่ถูกกล่าวถึงในงานวิจัยของ Wattanathana et al. (2022) ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนที่ภาครัฐต้องลงทุนและพัฒนาระบบจัดการขยะและน้ำเสียส่วนกลางให้มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการเติบโตของเมือง ขณะเดียวกัน ข้อเสนอแนะในการ สร้างแรงจูงใจ ทั้งในรูปแบบของสิทธิประโยชน์ทางภาษี การให้รางวัล หรือการสนับสนุนด้านเทคโนโลยี ก็เป็นแนวทางที่สอดคล้องกับที่กล่าวถึงในงานวิจัยของ Duangphumes et al. (2013) เพื่อกระตุ้นให้ผู้ประกอบการยกระดับการจัดการสิ่งแวดล้อมเกินกว่ามาตรฐานขั้นต่ำ สุดท้ายนี้ โอกาสในการใช้การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นจุดขาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Khumklao (2023) ชี้ให้เห็นว่าภาครัฐและเอกชนควรร่วมมือกันส่งเสริมภาพลักษณ์ของภูเก็ตในฐานะจุดหมายปลายทางที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพและสร้างความยั่งยืนให้กับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในระยะยาว ข้อเสนอแนะเหล่านี้สอดคล้องกับหลักการของ แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ที่เน้นการบูรณาการมิติเศรษฐกิจ

สังคม และสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกัน การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานสะท้อนถึงความจำเป็นในการจัดการระบบสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพตาม ทฤษฎีระบบ การสร้างแรงจูงใจสอดคล้องกับ ทฤษฎีการจัดการเชิงกลยุทธ์ ที่มุ่งเน้นการสร้างคุณค่าและผลประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการ และการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นการนำ หลักการป้องกันไว้ก่อน มาใช้ในการวางแผนระยะยาวเพื่อลดความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมในอนาคต การดำเนินการตามข้อเสนอแนะเหล่านี้จะช่วยให้ภูเก็ตสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง โดยมีพื้นฐานจากการทำความเข้าใจพฤติกรรมและการรับรู้ของผู้ประกอบการอย่างลึกซึ้ง

8. ข้อเสนอแนะ

1. การวิจัยนี้ให้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สำคัญเกี่ยวกับผู้ประกอบการในพื้นที่ท่องเที่ยวของไทย ซึ่งยังมีการศึกษาไม่มากนัก โดยเฉพาะในประเด็นปัญหาขยะมูลฝอยและน้ำเสียในภูเก็ต ซึ่งสามารถเป็นพื้นฐานสำหรับการวิจัยเชิงเปรียบเทียบหรือการศึกษาเชิงลึกต่อไป
2. ผลการวิจัยและข้อเสนอแนะสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการวางแผนและกำหนดนโยบายด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดภูเก็ตและพื้นที่ท่องเที่ยวอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การบังคับใช้กฎหมาย และการสร้างแรงจูงใจที่เหมาะสม
3. ผู้ประกอบการสามารถใช้ผลการวิจัยนี้เพื่อทำความเข้าใจถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้และพฤติกรรมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของตนเองและคู่แข่ง ซึ่งจะช่วยในการปรับปรุงกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในระยะยาว
4. งานวิจัยนี้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างความยั่งยืนให้กับภาคการท่องเที่ยวโดยรวม
5. การนำข้อเสนอแนะไปปฏิบัติจะช่วยยกระดับภาพลักษณ์ของภูเก็ตในฐานะแหล่งท่องเที่ยวที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศ

9. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากผู้ประกอบการในพื้นที่ท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตจริง เพื่อยืนยันและขยายผลการศึกษาเบื้องต้นนี้
2. การศึกษาปัจจัยเชิงลึก ศึกษาปัจจัยเชิงลึกที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้และพฤติกรรมของผู้ประกอบการ เช่น วัฒนธรรมองค์กร แรงจูงใจส่วนบุคคล และอุปสรรคในการนำแนวปฏิบัติที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมาใช้

3. การศึกษาเปรียบเทียบ เปรียบเทียบการรับรู้และพฤติกรรมของผู้ประกอบการในภูเก็ตกับพื้นที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ เพื่อหาแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในวงกว้างการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในภูเก็ตเป็นความท้าทายที่ซับซ้อน แต่ด้วยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนและการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ภูเก็ตจะยังคงเป็นจุดหมายปลายทางที่สวยงามและยั่งยืนสำหรับนักท่องเที่ยวและเป็นบ้านที่น่าอยู่สำหรับคนในพื้นที่ต่อไป

REFERENCE

- Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (2001). A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives. In L. W. Anderson & D. R. Krathwohl (Eds.), *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives* (pp. 213–217). Longman.
- Brundtland Commission. (1987). *Our common future: Report of the World Commission on Environment and Development*. Oxford University Press.
- Cochran, W. G. (1977). *Sampling techniques* (3rd ed.). John Wiley & Sons.
- Cohen, S. (1980). *Effective behavior in organizations*. Richard D. Irwin.
- Duangphumes, N., Lauastanarak, O., & Tuntichalerm, A. (2013). *Environmental management of eco-friendly hotels in Thailand* [in Thai]. *Environment Journal*, 17(2), 1–11.
- Khwanbun, T. (2018). *Environmental management of eco-friendly hotels in Bangkok* [in Thai]. *Academic Journal of the Faculty of Architecture, KMITL*, 27, 133–146.
- Khumklao, J. (2023). *Guidelines for sustainable tourism management of community-based tourism enterprises: Ban Tham Suea Homestay, Kaeng Krachan Subdistrict, Kaeng Krachan District, Phetchaburi Province* [in Thai]. *Journal of Interdisciplinary Studies*, 23(2), 108–131.
- Kulchet, S. (2021). *Environmental management of hotel entrepreneurs in Loei Province* [in Thai]. *Loei Rajabhat University Journal of Research and Development*, 16(57), 59–71.
- MGR Online. (2024). *Phuket crisis! Garbage nearly 1,000 tons/day, no landfill, municipality urges private sector to help* [in Thai].
<https://mgronline.com/south/detail/9670000021380>
- Ngenklai, P., Pudpong, N., & Huaphet, J. (2021). *Environmental management of hotel businesses in Pattaya City, Chonburi Province* [in Thai]. *Northeastern University Academic and Research Journal*, 11(3), 121–133.

- Organization for Economic Co-operation and Development (OECD). (1972). *Recommendation of the Council on guiding principles concerning international economic aspects of environmental policies*. OECD.
- Orsato, R. J. (2006). Competitive environmental strategies: When does it pay to be green? *California Management Review*, 48(2), 127–143.
- Pollution Control Department. (2023). *Thailand's pollution situation report 2023*. Ministry of Natural Resources and Environment. <https://www.pcd.go.th/publication/32171/>
- Pranee, S. (2022). *Environmental management of hotel entrepreneurs in Chiang Khan District, Loei Province* [in Thai]. *Phetchabun Rajabhat Journal*, 24(2), 13–24.
- Sangkhlab, S. (2021). *Municipal solid waste management of hotels in Bangkok* (Master's thesis, Chulalongkorn University). [in Thai]
- Seub Nakhasathien Foundation. (2012). *The meaning of the environment*. http://www.seub.or.th/index.php?option=com_content&view=article&id=884:library&catid=63:2009-11-12-08-42-26&Itemid=78 [in Thai]
- The Phuket News. (2025, January 17). *Phuket's waste crisis deepens*. <https://www.thephuketnews.com/phuket-s-waste-crisis-deepens-95011.php>
- United Nations. (1992). *Rio Declaration on Environment and Development*. https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_CONF.151_26_Vol.I_Declaration.pdf
- Von Bertalanffy, L. (1968). *General system theory: Foundations, development, applications*. George Braziller.
- Wattanathana, T., Kitsophon, S., & Akkharangkoon, S. (2022). *Municipal solid waste management behavior of residents in Phuket Municipality, Phuket Province* [in Thai]. *Journal of Management Science and Social Sciences, Sisaket Rajabhat University*, 6(2), 209–222.
- Wongwaipitaya, P. (2017). Environmental management of hotels in Phuket Province. *Thai International Journal of Tourism Academic*, 13(2), 23–42.
- World Tourism Organization (UNWTO). (2019). *Sustainable tourism for development guidebook*. UNWTO.